

SZÖVEG –
MIRTSE ÁRON

SOROZAT –
VADÁLLATOK KÖZELRŐL

HOGYAN (NE) LEGYÜNK // ŐRANGYALOK?

A tavasz a kirándulások ideje: sokan keresik fel ilyenkor a természetet, abban a reményben, hogy a friss levegő és a színes virágok mellett állatokkal is találkozhatnak. Ez a találkozás általában csak másodpercekig tart, s az állat már el is illan. Néha azonban nem menekül, hanem bevárja az embert, akár meg is lehet fogni. Talán segítségre szorul? S ha igen, mit tehetünk érte?

- ◆ Természetes körülmények között a vadállatok félnek az embertől. Ha meg lehet őket fogni, az általában nem jelent jót: akkor valami nincs rendben velük. Tavasszal különösen sűrűn lehet találkozni bajba jutott állatokkal: a párzási időszakban aktivitásuk megnő, hosszabb utakat tesznek meg, az óvatosságról pedig gyakran megfeledkeznek, így könnyebben érheti őket baleset. Gyakran bukkanhatunk ilyenkor kölyökállatokra is, amelyek árvának tűnnek, és szemlátomást képtelenek az önellátásra. A jó szándékú állatbarát ilyenkor persze segíteni szeretne, ez azonban nem is olyan könnyű, mint amilyennek látszik. Ráadásul attól még, hogy a vadon élő állatoknak nincs szó szoros értelmében vett „gazdája”, egyáltalán nem biztos, hogy hazavihetjük őket – sőt, az sem, hogy tényleg meg kell őket menteni!

HÁZIASÍTOTT ÁLLATFAJOK GAZDÁTLAN PÉLDÁNYVAIT (KÓBOR KUTYA, MACSKA, HÁZINVÚL, VÁROSI GALAMB STB.) AZ ÁLLATKERTI MENTŐHELYEK NEM FOGADHATJÁK BE, EZEKEL ÁLLATMENHELYHEZ KELL FORDULNI.

BAMBI A BOKORBAN

Talán a legjellegzőbb az erdőszéli bozótosban lapuló őzgidá eseté: a kirándulók rátalálnak, a mamáját sehol nem látják, amiből arra következtetnek, hogy az állatka árva. Simogatni, babusgatni kezdik a bájos kis jószágot, amivel máris bajt csinálnak. A cserjésben rejtőző őzike ugyanis nem magányos, csak kicsi még ahhoz, hogy lépést tudjon tartani az anyjával, amikor az a nyílt mezőre megy legelni – főleg, ha esetleg menekülnie kellene. Ezért a mamája elfekteti egy biztonságosnak tűnő helyen, és a gida ott lapul mozdulatlanul, amíg vissza nem tér érte, hogy megszoptassa. Ha viszont megérzi rajta az emberszagot, valószínűleg tényleg magára hagyja, ha pedig a jó szándékú turista felnyalabolja és hazaviszi, akkor hiába is keresné a rejtekhelyen. Az őzgidát felnevelni pedig nem olyan könnyű, mint amilyennek látszik, ha pedig sikerül, a bak még veszélyessé is válhat.

A BÉKÁK TAVASSZAL TÖMEGESEN VÁNDOROLNAK A TEELŐHELYEIKRŐL A PÁRZÓHELYEIKRE. SZÁMUKRA NAGY SEGÍTSÉG, HA EGY VÖDÖRBEN ELSZÁLLÍTJUK ŐKET A LEGKÖZELEBBI TAVACSKA PARTJÁRA. A KERTBEN A VÍZÓRAAKNA FAGYMENTES TEELŐHELYET KÍNÁL A KÉTÉLTŰEKNEK, DE EGYBEN CSÁPDÁBA IS EJTI ŐKET. TAVASSZAL ÉRDEMES ELLENŐRIZNI A VÍZÓRAAKNÁT, NINCS-E BENNE TEELŐ BÉKA, GÓTE, AMELY NEM TUD KIJUTNI BELŐLE.

AZ ORSZÁGÚTON TALÁLT, BALESETBEN ELHULLOTT ÁLLATOK ELFÖLDELÉSE NEM TŰNIK HATÉKONY SEGÍTSÉGNEK, PEDIG NAGYON IS AZ! NEM PUSZTÁN KEGYELETI OKA VAN: A DÖGEVÉSRE HAJLAMOS ÁLLATOKAT VONZZA A KÖNNYŰ ZSÁKMÁNY, ÉS MIKÖZBEN ÖNFELEDTEN FALATOZNAK AZ ÚT KÖZEPÉN, ŐK LEHETNEK A KÖVETKEZŐ ÁLDOZATOK!

VIGYÁZAT, VESZÉLYES!

Hasonló a helyzet a vadmalacokkal is, de ott még közvetlen veszélybe is kerülhet a gyanútlan megtaláló. Ha a malac ijedtében visítani kezd, pillanatokon belül felbukkan a semmiből az anyja, és a „megmentőből” áldozat lesz. Ragadozók, pl. róka vagy borz esetében a harapás lehetőségével is számolni kell: ha az állat valóban bajban van, például megsérült vagy beszorult valahova, s ezért nem tud elmenekülni, pánikba esik, és szinte biztos, hogy megmentője ellen fordítja hegyes fogait. Fokozza a kockázatot, hogy bár a csalétekkel, szájon át történő vakcinázással a veszettséget sikerült visszaszorítani, azért előfordulásával számolni kell. Az állat vérével vagy nyálával való közvetlen érintkezés (pl. harapás) esetén forduljunk azonnal orvoshoz! Vadászható vadfajoknak tehát jobb, ha sem újszülött, sem kifejlett példányához nem nyúlunk, hanem szükség esetén értesítjük a helyileg illetékes vadásztársaságot.

SÜNI NEM KÉR TEJET!

Az erdőben vagy a városi parkban talált sünt sem szükséges megmenteni. Tavasszal a tüskés akár még nappal is a szemünk elé kerülhet, mert éhesen ébredt fel téli álmából, és a szerelem is megbolondítja. Ha megzavarjuk, nem menekül, hanem összegömbölyödik, szűrős bundájának védelmében bízva. Ha van türelmünk hozzá, csöndben várjuk ki, amíg újra kidugja az orrát, és tovább ballag, de ne vigyük haza: neki ott a helye, az az otthona, köszöni szépen, megvan nélkülünk. Más lesz a helyzet ősszel: akkor a későn született sünniókák vagy a szoptatástól lesoványodott sünnanyák számára nagy segítség lehet, ha rendszeresen megvendégeljük őket egy kis konzerv macskaeledellel, esetleg főtt marhagy vagy csirkehússal – de semmiképp nem tejjel, mert azt nem képesek megemészteni, hasmenést kapnak tőle.

AMIKOR KELL A SEGÍTSÉG

Más a helyzet a mókuskokkal: a fészekből kiesett mókuskölyök gyakran eleve sérülést szenved, de még ha nem is, akkor sem valószínű, hogy vissza tudna jutni, és szinte biztos, hogy a dolmányos varjak, szarkák áldozatává válik. A repülni és önállóan táplálkozni még képtelen madárfiókák is többnyire rászorulnak a segítségre, bár sok madár még azután is eteti a fiókáit, hogy azok elhagyták a fészket, és szétszéledtek a környező bokrok ágain. A teletőhelyeiken megzavart denevérek számára is életmentő lehet az emberi beavatkozás. Mivel azonban itt jórészt védett fajokról van szó, ezeket hazavinni és otthon tartani nem szabad. A megfelelő táplálékot sem könnyű előteremteni nekik: a földigiliszta például a legtöbb kismadárnak többet árt, mint használ! Az állatkertekben működnek mentőállomások, amelyek a védett állatfajok sérült vagy elárvult példányait befogadják, szakszerű ellátásban részesítik, majd végül, ha az önálló életre képessé válnak, biztonságos helyen szabadon engedik.

SÖTÉTBEN BIZTOSABB

Balesetet szenvedett, sérült állatokat főleg autótutak mentén lehet találni. Ha öntudatuknál vannak, számolni kell azzal, hogy védekezni fognak, és karmuk, csőrük éles, ezért megfogásukhoz érdemes bőrkesztyűt vagy pokrócot, törölközőt használni. Sérüléseket ne próbáljunk házilag kezelni, bízzuk ezt szakemberre! Ha az állat látszólag sértetlen, de mégis mozgásképtelen vagy bágyadt, valószínűleg mérgezést vagy áramütést szenvedett. Bármilyen állatról van is szó, lehetőleg jól szellőző, de zárt, sötét dobozban szállítsuk, amelyből nem lát ki: így kevesebb stressz éri, míg ha ketrecebe tesszük, szinte biztosan megpróbál kiszabadulni belőle, és a rácsok közé szorulva, beakadva újabb sérüléseket szerezhet. Ha gyorsan el tudjuk juttatni a mentőhelyre, legjobban, ha semmivel nem etetjük meg: egy kis koplalást még a kölyökállat is könnyebben elvisel, mint egy kiadós gyomorrontást! ♦